

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 13/2021 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut (etäkuuleminen):

- hallitussihteeri Anu Kangasjärvi, sosiaali- ja terveysministeriö
- lakimies Vilja Juvonen, Kansaneläkelaitos
- ylilääkäri Taneli Puumalainen, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- johtaja Hanna-Maija Kause, Hyvinvointiala HALI ry
- edunvalvontapäällikkö Anne Perälähti, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
- Espoon kaupunki
- Helsingin kaupunki
- Lääkärikeskus Aava Oy
- Suomen terveystalo Oyj
- Akava ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- STTK ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslakia väliaikaisesti. Lakiin lisättäisiin covid-19-taudilta suojaamiseksi annetun rokotteen rokottamistoimenpiteen korvausta koskevat säännökset. Korvaustaksan määrä olisi 10 euroa. Kansaneläkelaitos voisi maksaa korvauksen palveluntuottajalle myös silloin, kun rokottamistoimenpiteen kustannuksen omavastuuosuuden olisi maksanut vakuutetun sijasta hänen työnantajansa. Rokottamistoimenpiteen korvausten korvauskulut rahoitettaisiin valtion varoista.

Valiokunnan mietintö StVM 4/2021 vp

Covid-19-taudilta suojaamiseksi annetun rokotteen rokottamistoimenpiteen korvauksen lisääminen sairausvakuutuslain sairaanhoitokorvauksiin toisi näihin rokotuksiin tehdyt matkat sairaanhoitovakuutuksen matkakorvauksista korvattaviksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa vuoden 2021 loppuun.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan, että sairausvakuutuslakiin (1224/2004) lisätään väliaikaisesti covid-19-rokotteen rokottamistoimenpiteen korvausta koskevat säännökset, jotka olisivat voimassa vuoden 2021 loppuun. Esityksen tavoitteena on turvata vakuutettujen yhdenvertainen pääsy rokottamistoimenpiteeseen korvaamalla rokotukseen tehdyn matkan kustannuksia sekä mahdollistaa yksityisen terveydenhuollon hyödyntäminen rokotusten toimeenpanossa. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esitystä perusteltuna rokotuskattavuuden varmistamiseksi covid-19-pandemian aiheuttamissa poikkeuksellisissa oloissa ja kannattaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Valiokunta toteaa, että sairausvakuutuksen sairaanhoitovakuutuksesta ei ole aiemmin korvattu rokottamistoimenpiteitä, koska rokotukset eivät ole sairauden hoitoa vaan ennalta ehkäisyä. Näin ollen myöskään rokotukseen tehtyjen matkojen kustannuksia ei ole korvattu sairausvakuutuksesta. Esityksen tavoitteena on turvata vakuutetuille yhdenvertainen pääsy covid-19-rokotukseen, koska rokotustoimenpiteen korvattavuuden myötä myös rokotukseen tehdyn matkan matkakustannukset niin julkiseen kuin myös yksityiseen terveydenhuoltoon tulevat korvattaviksi. Valiokunta pitää matkojen korvaamista erittäin tärkeänä rokottamispaikalle pääsyn mahdollistamiseksi erityisesti niiden henkilöiden osalta, jotka tarvitsevat matkustamiseen taksipalveluja terveydentilansa tai liikenneolosuhteiden vuoksi.

Valiokunta painottaa, että kokonaisvastuu covid-19-rokotusten järjestämisestä on kunnilla. Covid-19-rokotteen rokottamistoimenpiteen korvaaminen sairausvakuutuksen sairaanhoitovakuutuksesta tarjoaa vaihtoehdon julkisessa terveydenhuollossa tehtävälle rokottamiselle. Rokottamistoimenpiteen korvaus koskisi tässä vaiheessa käytännössä vain yksityisessä työterveyshuollossa annettuja koronarokotteita, koska koronarokotteita ei ainakaan toistaiseksi ole kansalaisten ostettavissa yksityisestä terveydenhuollosta.

Työterveyshuollon hyödyntäminen rokottamisessa edellyttää kunnan ja työnantajan sekä työterveyshuollon välistä sopimusta, jossa on muun muassa sovittava, korvaako kunta työterveyshuollossa rokottamisesta aiheutuneet kustannukset vai tehdäänkö rokottaminen työnantajan kustannuksella, jolloin kustannukset tulevat korvattaviksi joko työterveyshuollon kustannuksina tai esityksen mukaisena sairaanhoitovakuutuksen korvauksena. Esityksen mukaan sairaanhoitovakuutuksen korvaus voidaan maksaa palveluntuottajalle myös silloin, kun rokottamistoimenpiteen kustannuksen omavastuuosuuden olisi maksanut vakuutetun sijasta hänen työnantajansa.

Työterveyshuollon kustannuksina covid-19-rokotteen rokottamistoimenpiteen kustannukset korvataan työterveyshuollon korvausluokassa 1, jossa korvaus on 60 prosenttia hyväksyttävistä kus-

Valiokunnan mietintö StVM 4/2021 vp

tannuksista. Esityksen mukaisen sairaanhoitovakuutuksen korvauksen etuna suhteessa työterveyshuollon kustannusten korvaukseen on se, että kustannusten korvausta ei rajoita 60 prosentin korvaustaso ja korvaus voidaan maksaa siinäkin tapauksessa, että työterveyshuollon korvausluokan 1 kustannusten enimmäismäärä on jo täynnä. Näin ollen esityksen mukainen korvaus voi lisätä työnantajien halukkuutta tarjota covid-19-rokotteita järjestämässään työterveyshuollossa.

Valiokunnan saamissa asiantuntijalausunnoissa on tuotu esille, että rokottamistoimenpiteen todellisia kustannuksia vastaavan korvaustason asettaminen on haastavaa. Rokottamistoimenpiteen kustannus voi vaihdella huomattavasti sen mukaan, mitä kustannuksia toimenpiteeseen sisällytetään ja tapahtuuko rokottaminen työntekijä kerrallaan ajanvarauksella vai niin sanottuina massarokottamisina. Valiokunta pitää esitettyä 10 euron korvausta kohtuullisena ottaen huomioon valiokunnan saamissa lausunnoissa esitetyt vaihtelevat kustannusarviot.

Esityksen mukaan ehdotetut muutokset lisäävät sairausvakuutuksen sairaanhoitovakuutuksen korvausmenoja 22,2 miljoonaa euroa, josta rokottamistoimenpiteiden korvausten osuus on 20 miljoonaa euroa ja matkakustannusten korvausten osuus 2,2 miljoonaa euroa. Rokottamistoimenpiteiden korvausmenot rahoitetaan esityksen mukaan kokonaan valtion varoista. Matkakustannusten korvauksista valtio rahoittaa 67 prosenttia ja vakuutetut 33 prosenttia.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 13/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö StVM 4/2021 vp

Helsingissä 3.3.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
jäsen Pekka Aittakumpu kesk
jäsen Anna-Kaisa Ikonen kok
jäsen Kaisa Juuso ps (osittain)
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Noora Koponen vihr
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Sofia Virta vihr
varajäsen Terhi Koulumies kok
varajäsen Merja Kyllönen vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen

Valiokunnan mietintö StVM 4/2021 vp
Vastalause /kok

Vastalause

Perustelut

Kokoomuksen eduskuntaryhmä pitää hyvin tärkeänä sitä, että työterveyshuolto otetaan mukaan koronakriisin hoitoon. Riittävän rokotuskattavuuden nopea saavuttaminen on oltava keskeinen tavoite ja siksi on tärkeää, että rokotusten antaminen toteutetaan mahdollisimman tehokkaasti.

Valiokunnan saamien asiantuntijalausuntojen mukaan työterveyshuollon piirissä on 1,9 miljoonaa työntekijää. Työikäisen väestön nopea rokottaminen onkin yksi tärkeä askel kohti yhteiskunnan vaiheittaista paluuta normaalimpaan arkeen. Kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä on hyvä asia, että yksityisen tarjoamaa apua hyödynnetään ja rokottamiseen työterveydessä luodaan kannustimia korvaamalla siitä aiheutuvia kustannuksia.

Valiokunnan saamissa asiantuntijalausunnoissa on tuotu esille, että rokottamisesta aiheutuvien kustannusten näkökulmasta esitetty korvaustaso on liian matala. Palveluntuottajalle koronarokotuksesta maksettava 10 euron korvaus ei kata tuottajalle aiheutuvia kustannuksia. Tavallisten kausi-influenssarokotusten kohdalla toteutuneet kustannukset eivät arvioiden mukaan anna suoraan vertailtavissa olevaa kustannusarviota epidemiatilanteessa annettavien rokotusten kokonaiskustannuksista. Ehdotettu korvaustaksa kattaisi korkeintaan 50 prosenttia rokottamisen todellisista kustannuksista.

Liian alhaisen korvaustaksan arvellaan johtavan siihen, että työnantajat eivät järjestäisi rokottamista työterveyshuollon osana, koska osa rokottamisen kustannuksista tulisi työnantajan maksettavaksi.

Hallitus on aikaisemmin todennut, että Covid-19-tautiin liittyvät välittömät kustannukset, kuten rokotteeseen liittyvät menot, korvataan niin kauan kuin tautitilanne ja hybridistrategian toimeenpano sitä edellyttävät. Näin ollen on syytä kysyä, miksi osan työikäisen väestön rokottamisesta aiheutuvista kustannuksista tulisi koitua työnantajien maksettavaksi?

Korvaustaksaa tulisikin nostaa siten, että se korvaisi koronarokotuksista aiheutuvia todellisia kustannuksia. Kokoomus esittää korvaustaksan nostoa 20 euroon, joka on lähempänä rokotuksesta aiheutuvia todellisia kustannuksia. Tavoitteen on oltava, että myös työikäinen väestö saadaan mahdollisimman nopeasti ja kattavasti rokotettua. Kustannusten korvaamisen ei tulisi muotoutua esteeksi minkään ihmis- tai ammattiryhmän osalta. Jos korvaustaksa vastaa mahdollisimman hyvin toteutuvia kustannuksia, se otetaan myös käyttöön ja työterveyshuollon suorittamilla rokotuksilla voidaan rokotuskattavuutta saada nopeammin laajennettua ja osaltaan edistää Suomea selvitymään koronaviruksen vastaisessa taistelussa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Valiokunnan mietintö StVM 4/2021 vp
Vastalause /kok

että lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisina paitsi 8 § muutettuna seuraavasti:

Vastalauseen muutosehdotus

8 §

Covid-19-taudilta suojaamiseksi annetun rokotteen rokottamistoimenpiteen korvaustaksa

(1 mom. kuten StVM)

Korvaustaksan määrä on 20 euroa. Jos rokottamistoimenpiteestä peritty palkkio on suurempi kuin korvaustaksan määrä, korvauksena suoritetaan korvaustaksan määrä. Jos peritty palkkio on pienempi kuin korvaustaksan määrä, korvauksena suoritetaan perityn palkkion määrä.

Helsingissä 3.3.2021

Anna-Kaisa Ikonen kok
Terhi Koulumies kok